

LE ENO JE POTREBNO

Šmarnice, ena najbolj priljubljenih ljudskih pobožnosti na Slovenskem

Marijino posebno češčenje v mesecu majniku sega že v 16. stoletje, redne pobožnosti pa so se razvile šele v 18. stoletju. Leta 1815 je papež Pij VII. pobožnost meseca maja potrdil in obdaril z odpustki. S pobožnostjo, ki so jo poimenovali Marijin mesec, so začeli v Rimu, od koder se je hitro razširila po vsej Italiji, Nemčiji in Franciji. V Nemčiji je nadomestila

praznovanje ob poganskem »majskem drevesu« (Maibaum). Tudi v Sloveniji so jo z veseljem sprejeli.

Šmarnice so še vedno ena najbolj priljubljenih ljudskih pobožnosti na Slovenskem. Med Slovenci se je majniška pobožnost začela v ljubljanskem semenišču na pobudo četrtoletnika Jerneja Lenčka leta 1851, nato pa se je hitro razširila po vsej slovenski deželi. Besedilo za to pobožnost z naslovom Mesec Marije je že leta 1842 iz francoščine priredil Davorin Trstenjak. Leta 1852 so to marijansko pobožnost obhajali v ljubljanskem Alojzijevišču, leta 1855 so pobožnost obhajali že v romarski cerkvi na Kalobju, čez 5 let v mariborskem bogoslovju. Janez Volčič je leta 1855 napisal knjigo z naslovom Šmarnice, po cvetlici, ki vzcveti v začetku maja, in pod tem imenom se je pobožnost hitro razširila med ljudmi.

Ljudje so to pobožnost vzeli za svojo in so jo obhajali pri številnih Marijinih kapelcah, kjer so brali šmarnično branje, molili litanije in peli Marijine pesmi. Še danes je ta navada marsikje ohranjena, čeprav imajo danes po cerkvah šmarnice največkrat med sv. mašo.

Ker so v zadnjih desetletjih duhovniki šmarnice uporabili tudi kot posebno katehezo za otroke, je nastalo tudi posebno šmarnično branje za otroke in posebno za odrasle vernike (Družina, 7. 5. 2006).

Z razmahom šmarnične pobožnosti se je pokazala potreba po šmarničnem branju in primernih pesmih. Prav v času razširjanja majske pobožnosti je slovensko slovstvo dobilo največ nabožnih pesmi. Res niso bile vse umetniške, a so s primerno melodijo vernikom segle globoko v srce. Pesmi so začeli zbirati v zbirke in jih izdajati v obliki pesmaric. Prvo takšno zbirko je izdal duhovnik Blaž Potočnik leta 1827. Zaradi velikega zanimanja so jo morali trikrat ponatisniti.

Povzeto po katalogu razstave Slovenske tiskane šmarnice od začetkov do danes, avtorici Marjetka Tuš in Fanika Krajnc-Vrečko, ter po spletnih straneh Družine.

SVETNIKI – BOŽJI PRIJATELJI

Vi ste luč sveta – sveti na Slovenskem

»BODITE SVETI,
KER SEM JAZ SVET« (1 Pt, 1,16)

Bl. Alojzij Grozde

Življenjepis blaženega Alojzija Grozdeta in kronologija postopka za beatifikacijo in kanonizacijo (27. maj 1923–1. januar 1943)

Lojze Grozde se je rodil 27. maja 1923 v Gorenjih Vodalah v župniji Tržišče pri Mokronogu na Dolenjskem, kjer je bil tudi krščen. Bil je nezakonski otrok. Ko je bil star štiri leta, se je mati poročila, sam pa je ostal v domači hiši in je zanj skrbela teta. Poskrbela je, da je šel po ljudski šoli študirat v Ljubljano, kamor je odšla služiti. Dobrotniki so ji pomagali, da je Lojze lahko študiral. Stanoval je v Marijanišču, dijaškem zavodu, in obiskoval klasično gimnazijo, kjer je bil odličen dijak. Med sošolci se je uveljavljal tudi kot literarni ustvarjalec. Postal je član dijaške Katoliške akcije, sodeloval je tudi v zavodski skupini Marijine kongregacije. Njegovo duhovno oblikovanje so močno zaznamovali poglobljena molitev, življenje iz evharistije in globoka pobožnost do Božje matere Marije. Veselo in dejavno se je udeleževal različnih oblik laiškega apostolata. Med sošolci je slovel kot vzoren dijak, vedno pripravljen pomagati. Odlikoval se je po svoji ljubezni do Cerkve in domovine. Zadnja leta gimnazijskega študija so bila leta

bližajoče se svetovne vojne. Razmere so se vedno bolj zaostrovale. Za Lojzeta je nastopil čas osebne poklicne odločitve. Svojo pot je iskal v poglobljeni molitvi, ki jo je združeval z delom za druge.

Med počitnicami pred zadnjim srednješolskim letom se ni vrnil domov, saj je bilo tam vedno več nasilja in obiski niso bili preprosti. Za obisk se je odločil šele za novo leto 1943. Za božične praznike si je zelo želel obiskati mamo in sorodnike. Zaprošil je za potno dovolilnico. Na prvi petek, 1. januarja 1943, je bil pri maši v cistercijanskem samostanu Stična, potem pa se je z vlakom odpeljal iz Ivančne Gorice do Trebnjega. Od tu do Mirne je prisedel na nek voz, ker je bila proga prekinjena. Pri prvi hiši v Mirni je moral stopiti z voza, ker ga je prijela partizanska straža in ga začela zasliševati. Pri njem so našli latinsko mašno knjižico, knjigo Tomaža Kempčana *Hoja za Kristusom* in knjižico o fatimski Materi Božji. Odvedli so ga v bližnjo gostilno in ga naprej zasliševali. V Grozdetu so iskali vojnega obveščevalca, v njem so videli mladega človeka z miselnostjo, ki so jo omalovaževali. Kruto zasliševanje, kateremu je bil podvržen, se je čez nekaj ur končalo z mučeniško smrtjo.

23. februarja 1943 se je delno razkrilo, kaj se je zgodilo z dijakom Grozdetom, ki so ga sredi noči mučili in umorili na Mirni. Šolarji so nabirali v gozdu zvončke in našli njegovo truplo. Na truplu, ki je bilo nestrohnjeno, so bili sledovi mučenja.

Njegovo truplo so pripeljali v sosednji Šentrupert, kjer je komisija naredila zapisnik. Grozdetovo truplo so potem pokopali na pokopališču v Šentrupertu, saj ga zaradi razmer tistih dni ni bilo mogoče peljati v domačo župnijo Tržišče.

Novica o nasilni smrti in mučenju nedolžnega študenta je med ljudmi vzbudila strah. V revolucionarjih se je s tem utrjevala volja dosledno uresničevati marksistično-leninistični načrt nove slovenske družbe. Novica o Grozdetovem umoru je pretresla ljubljanske dijake. Še bolj so se začeli zavzemati za Lojzetove ideale. Obenem so iz dogodkov vedno bolj spoznavali, kako se je Lojzetu izpolnila misel, ki jo je izrazil že v šoli, ko je napisal pesem Pevčeva molitev. Prišel je k Bogu, po katerem je hrepenela njegova duša, vendar po drugačni poti, na drug, višji način. Že naslednje leto je prof. dr. Anton Strle napisal knjigo z naslovom: »Lojze Grozde, mladec Kristusa Kralja« (Ljubljana 1944), je bil prvi življenjepis in opis mučeniške smrti mladega Alojzija.

Ob 50. obletnici Grozdetove mučeniške smrti je nadškofija Ljubljana začela cerkveni postopek za priznanje njegovega mučeništva in s tem za njegovo beatifikacijo in kanonizacijo.

Odlikoval se je v trdni veri in stanovitni molitvi. Moč za apostolat je prejemal v evharistiji in v ljubezni do Marije. Z mučeniško smrtjo si je zaslužil venec zmage, ki mu ga je podelil Kristus.

BL. LOJZE GROZDE: SEM MISLIL, DA SEM SAM

*Sem mislil, da sem sam
na sredi teh valov,
na sredi teh vetrov,
in nisem vedel, kam.*

*In vendar, Ti si bil,
mogočni moj Gospod,
z menoj prav vsepovsod,
kjer jaz sem boje bil.*

*Podal si mi roko,
me dvignil iz nizkósti,
pokazal pot h kreposti,
pokazal pot v nebo.*

Pripravila Marica

Metka praznuje ...

DANES BOVA SKUPAJ ZRASTLA

Danes bova skupaj zrastle
za eno ped,
za eno odpuščanje,
za eno potrpljenje,
za eno zrenje v dušo in v oči ...

Danes bova skupaj zrastle
za en nasmeh,
za eno nagajivost,
za eno samo milost,
za en trenutek sreče,
za en objem bližine ljubeče ...

In ko bova zrastle dovolj,
bova postala velika
in se nikoli več ne bova počutila majhna,
ampak bova vedno verjela,
da se v nama skriva neizmerna veličina!

Tadeja Gnezda

Tončkova mama

Ime je dobila po najstarejšem sinu Tončku. Zelo zgodaj je ovdovela in ostala sama s tremi otroki. Preživljala jih je težko v še nedokončani hiši. Skrbno in natančno je vodila gospodinjstvo in s tem vsem omogočila primerno življenje.

Z vztrajnostjo se je trudila preživeti.

Z ročnimi deli je prihranila marsikateri novčič. Prišli so s podeželja v mesto, zato je bila vajena težjih opravil.

Poleti so otroci preživljali počitnice pri njeni sestri, moji mami. Ob treh veselih, nadebudnih bratrancih sem imela pestre počitnice. Vsekakor ni bil mačji kašelj za starše. Z dobro organiziranostjo in delom pri hišnih opravilih in na polju

nas ni bilo težko umiriti in zaposliti. Skupaj smo se družili, lovili ribe, po gozdu preganjali Indijance in kavbojce ali partizane in Nemce. Naše otroštvo je bilo kljub skromnim razmeram lepo.

Čudila sem se njenim kolenom, na katere je spravila svoje otroke in nato še mene. Prostor je bil za vse. Pozimi mi je napletla jopico, rokavice, šal in še kaj. Čuvala me je kot svojo punčko, ki si jo je želela, a ji ni bila dana. Z njo in njenimi otroki sem bila na prvih romanjih. »Pravična in skromna je,« je bilo mnenje ljudi, ki so jo poznali.

Dolga desetletja je sodelovala pri krašenju cerkva. Bilo ji je v veselje in potrditev, da to zna in tudi zmore. Postala je uradna krasilka domače cerkve. To ji je nekaj pomenilo in bila je ponosna.

Svoj god je vedno pričakovala praznično. Napekla in pripravila je, kar je znala. Pričakovala je svoje otroke. Pogosto je pričakala še znance in bila srečna. Obiskala sem jo najraje dan po tem. Vsa navdušena, še pod vtisi obiskov, je žareče pripovedovala in hvalila preživeti godovni dan in obiske, ki jih je bila deležna.

Najin odnos je bil topel, večkrat me je potrepjala po rami. Vedno sva našli skupno nit pogovora. Darilo, ki sem ji ga prinesla, je bilo povezano z njenim aranžiranjem. Največkrat je bila to knjiga ali praktični pripomoček, ki si ga sama ni privoščila.

»Jezus Marija, kaj si pa to prinesla, to je pa le preveč. Odneseš boš nazaj!« Tako je vzklikala in žarečih oči iskala moje roke, da darilo čimprej izpuste. Nato je odšla v spalnico po »ta boljše šalce«, vanje nalila svoj dober domači čaj in njeno godovanje se je nadaljevalo.

Prešla so leta in njeno telo je dozorevalo. Postalo je okorelo in počasno. Umaknila se je ljudem. Zadnje dni življenja je delila s svojim sinom. Poslovala se je tako po svoje. Tiho. Odšla je z nočjo.

Obiskujem cerkev, v katero je rada zahajala in jo krasila. Gledam oltar in se je spominjam. Okrašen je profesionalno.

»Lepo je in dražje,« bi menila ona.

Čas prinaša spremembe. Veliko gre v pozabo, spomin pa se le občasno vrne.

Bila sem v cerkvi s svojim najmlajšim sinom. Prišla sva, da bi njegova nemirna leta umirila in jih osmislila. Njena podoba se mi je pritihotapila za hrbet in se me dotaknila, kot bi hotela reči: »Meni je uspelo, tudi tebi bo. Prihajaj sem, le prihajaj!« Tako občasno tudi storim.

Njena letina je pobrana, shranjena čaka.

Pričakuje, da jo pridemo iskat, jo pomnožimo in položimo na oltar.

lz knjige: Majda Jarem Brunšek, Zaznamovale so me

Cankarjanska mati

(Vsem preobremenjenim mamicam)

Ne bodi cankarjanska mati!
Pod krinko razdajanja hraniš svoje lačne volkove
po priznanju, potrditvi, uspehu.
Noben otrok ne more nahraniti zveri,
ki ni bila nikdar udomačena v tebi!

Morda boš morala kdaj manj dajati,
morda se boš morala bolj spoštovati,
morda boš morala kdaj manj garati,
a večkrat in bolj svoje srce ljubkovati.
Morda boš morala pustiti včasih razmetano
in v svoji duši najti, kar je razigrano.
Morda boš morala grenkobo izjokati
in se na novo prepoznati.
Ne ženi se do skrajnih mej,
kjer ni počitka, ne ljubezni
in kjer grenkoba je storila, da si postala neobčutljiva.

Preprosto – bodi to, kar si.
Otroci tvoji bodo razumeli,
ker je njihov pogled čist
in duša še odprta v večnost.
Preprosto bodi to, kar si.
Ob svojem času daj, kar moraš dati,
ni se ti treba po knjigah ravnati.
In po svoje bodi ljubezniva,
saj le tako boš veselje do življenja
v sebi in otrocih ohranila.

Tadeja Gnezda

SPOŠTOVANI !

Po skoraj štirih letih bivanja pri vas se je moja mama, Frančiška Markun, poslovila s tega sveta. Včeraj smo jo pokopali na domačem pokopališču v Preddvoru.

Po odločitvi sestre Veronike Aljančič, da doma ne zmore več skrbeti za oslabelel mamu, sem bila skeptična, če bo v Domu zanjo dobro poskrbljeno, in bala sem se, kako bo sprejela novo okolje, saj si nikoli ni želela, da bi na stara leta pristala v domu. Mamini in moji strahovi in dvomi so bili – to zdaj lahko trdim – povsem nepotrebni, saj ste zanjo skrbeli izjemno lepo, tako kot si vsak svojec le želi. Za vso skrb in nego sem vam izjemno hvaležna.

Hvaležna in vesela sem, da vam uspeva ustvarjati v Domu tako prijetno, toplo družinsko vzdušje. Takšno lahko ustvarjajo le izjemni, altruistični posamezniki, ki za onemogle skrbijo srčno, kot bi skrbeli za svoje domače: še frizirali ste jih, jih božali, tistim, z daljšimi lasmi, spletli kitke, z njimi gledali TV, jim pripravljali praznovanja, jih vozili pred otroški vrtec, da so uživali ob otroškem direndaju, jih vzpodbujali s prijazno besedo. V teh štirih letih, ko je bila mama pri vas, nikoli, prav nikoli nisem slišala od osebja nobene pripombe, nobenega negodovanja ali slabe volje, kar je v času, ko mnogi tarnajo o slabih medsebojnih odnosih v marsikaterem kolektivu, pravi čudež. Kako vam uspeva ohranjati in gojiti to pozitivnost, dobrovoljnost? Res ste občudovanja vredna hiša.

Spoštovani, s hvaležnostjo za vse mirne dni, ki jih je mami preživela pri vas, vse prav lepo pozdravljam in vam želim vse dobro. In prosim, da zahvalo posredujete vsem zaposlenim, ki opravljajo zares plemenito delo. Pozdrav tudi za prijetno mamino sostanovalko Ano.

S spoštovanjem

Alenka Dakič

Sreča

Zakaj sem tak, da vidim vse črno?
Za dežjem posije sonce, sonce radosti in veselja.
Narava vzcveti, ptice pojejo,
zakaj ne vidim tega Božjega dela?
Zakaj ne vzcvetim in zapojem kakor ptice,
ptice, ki se prepuste vetru in jadrajo,
jadrajo po neskončnem nebu.
Ne pozabijo pa peti, peti hvalnico Stvarniku.

Slavko Ogrizek

Razsodba

Samega sebe ne vidim,
moje oči gledajo svet, ki ga vidim.
Oči niso obrnjene proti moji duši.
Ne vidim svoje duše, ki gleda moj jaz.
»Jaz sem prvi, najbolj pravičen,« je v moji glavi.
Ali je res, da je moj jaz vedno prvi?
Ne! Spreobni se.
Moj jaz naj bo ti, on.
V ogledalu naj ne gledam sebe,
ampak svojega bližnjega
in onega, ki ponižno sprejema sebe,
in vidi tistega, ki trpi v svoji nemoči.

Slavko

IZJAVE OTROK MODRE SOBE

- ŠLI SMO ČEZ TRŽNICO MIMO STOJNICE, KJER SO PRODAJALI ŠPODNJE PERILO. DEČEK VIDI MODRC IN REČE: »EJ, LEJ UNE TREBUŠNIKE!« »KAJ PA JE TO?« GA VPRAŠAM. DEČEK: »UNU, K' 'MAJO ŽENSKKE KLE GOR.« IN POKAŽE NA ZGORNJI DEL TRUPA.
- RADICA REČE, DA JO BOLI TREBUH IN SE DRŽI ZA TREBUH. DEČEK REČE: »A SI NOSEČA?« RADICA VPRAŠA: »ZAKAJ PA TAKO MISLIŠ?« DEČEK ODGOVORI: »ZATO, K' MOJO MAMICO JE TUD TREBUH BOLEL, KO JE MELA MENE PA SESTRICO V TREBUHU!«
- OTROCI SE IGRAJO FRIZERJA IN DEČEK REČE RADICI: »MI TEJ ZDEJ POBRIVAMO ČIST DO GOR!«
- DEČEK PRIDE V VRTEC IN REČE: »EJ, A VEŠ, TRENUTNO ME JE DANES ATI PRIPELJAL V VRTEC.«
- DEKLICA NAM POVE: »ZA SV. TRI KRALJE SMO DOMA MOLILI, PA SEM JEST POŠKROPILA POSTLO, DA ME NE BO VEČ DOL METALA!«
- DEČEK NAM RAZLAGA: »MOJ OČI 'MA PA ŽNABL, K' GA JE EN PAJK PIČU AL NE VEM ŽE KDO.«
- Z VŽIGALNIKOM SEM ZAŽIGALA LIST PAPIRJA PA MI DEČEK REČE: »A ZAŽGANO OKOLICO RABIŠ?«
- DEČEK REČE: »NE MOREM PIHNIT', KER MI GRE SMEH V USTA!«
- NA TRŽNICI SMO PRODAJALI NAŠE IZDELKE PA REČE DEČEK STARŠEM: »BOŠ KUPU VOŠČILNICO PA ŠE POLOŽNICO DOBIŠ ZRAVEN!«

MEDGENERACIJSKE SKUPINE

- BETANIJA: sreda ob 15. uri v V. nadstropju Doma Lazar
- EMAVS: torek ob 15. uri v V. nadstropju Doma Lazar
- MARIJA: četrtek ob 15. uri v jedilnici Doma Marije
- MARTA: torek ob 15. uri v jedilnici Doma Marije

TEDENSKE AKTIVNOSTI

- PONEDELJEK, SREDA, PETEK ob 7.10: telovadba v Domu Marije;
- PONEDELJEK, SREDA, PETEK ob 9.10: telovadba v Domu Lazar;
- TOREK ob 9. uri: vaje za spomin v fizioterapiji, VI. nadstropje;
- ČETRTEK ob 9. uri: kreativna delavnica v pritličju Doma Marta;
- PETEK ob 10.30: sv. maša v kapeli Doma;
- SOBOTA ob 10. uri: druženje s skupino Nazaret;
- NEDELJA ob 10. uri: sv. maša v župnijski cerkvi.

MESEČNE AKTIVNOSTI

- PONEDELJEK, 1. 5. 2017: praznik dela, Jožef delavec, začetek šmarnic;
- ČETRTEK, 4. 5. 2017, ob 10. uri: babica pripoveduje v vrtcu;
- ČETRTEK, 11. 5. 2017, ob 14. uri: Silvine sladke dobrote;
- SREDA, 17. 5. 2017, ob 10. uri: obisk otrok;
- ČETRTEK, 18. 5. 2017, ob 9.30: knjižničarka na obisku;
- ČETRTEK, 18. 5. 2017, ob 20. uri: predavanje v Jožefovi dvorani;
- SREDA, 24. 5. 2017, ob 9.30: kino v Jožefovi dvorani;
- ČETRTEK, 25. 5. 2017, ob 14. uri: praznovanje rojstnih dni;
- ČETRTEK, 25. 5. 2017: GOSPODOV VNEBOHOD;
- SREDA, 31. 5. 2017, ob 9. uri: romanje stanovalcev kat. domov;

Meni pa je dobro, da sem blizu Tebe, moj Bog.

Ps 73,28

Frančiška Markun

Alojzija Murn

Pavla Turk

Blagor vam, ker ste se že tukaj veselili srečne večnosti.

NAVODILO: Preberite spodaj naštete predmete v podanem zaporedju. V 3 minutah zapišite prebrane besede - predmete v enakem vrstnem redu, ne, da bi jih še enkrat pogledali.

1. raženj	11. pisalni stroj
2. storž	12. ogledalo
3. koruza	13. riž
4. predpasnik	14. valj
5. molj	15. tableta
6. očala	16. kozarec
7. med	17. črepinje
8. grlo	18. tapeta
9. stolp	19. pas
10. zvezek	20. raketa

SMEJALNICA

KAKO RAZMIŠLJAJO MALČKI?

1. Moja mama ima dojenčka v trebuhu, kako pa ga je pojedla, pa na žalost ne vem.

2. A morajo mame tudi jesti travo, da bi jim iz prsi teklo mleko?

3. Krave ne smejo hitro teči, da ne bi polile mleka.

4. Zelo sem se ustrašil, ko je mama zbolela. Pomislil sem, da nam bo ata kahal.

Zbrala M. Č.

Izdaja Dom Marije in Marte Logatec. Ureja Leonida Župančič.